

Københavns Universitet

Et plaidoyer for den frie forskning

Gade, Solveig; Nielsen, Thomas Rosendal; Schmidt, Cecilie Ullerup

Published in:
Peripeti

Publication date:
2017

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Gade, S., Nielsen, T. R., & Schmidt, C. U. (2017). Et plaidoyer for den frie forskning. Peripeti, (26), 5-8.

Plaidoyer for den frie forskning

“Theater muss nicht sein” siger teaterdirektør Amelie Deuffhard skælmisk i en ophedet diskussion under et teatralt helaftens-debatarrangement med titlen REALLY USEFUL THEATER på Kampnagel, Hamborg, i efteråret 2016. Aftenen spørger til teatrets politiske handlerum: “Kan teatret virkelig forhindre klimaforandringerne, løse flygtningekrisen og stoppe fascinationen af AFD (det nationalkonservative, Europa-skeptiske politiske parti Alternative für Deutschland, red.)?”. For så vidt kan arrangementet ses som en kulturpolitisk kommentar til bl.a. specifikke støtteformål formuleret af det nationale støtteorgan Bundeskulturförderung. Dette har med tiltaget “Turn” støttet projekter mellem tyske og afrikanske (sic!) kunstnere, men imidlertid er det kun tyske grupper, der er berettiget til at ansøge, hvorfor det kun er dem, der – på kolonialistisk vis – kan tage initiativ og siden rejse til ”Afrika” med støttepenge. Deuffhard giver med sit kuratorstatement, der i aftenens program præsenteres side om side med andre kurators statements såvel som kunstneriske statements af cobrathater.cobra, God’s Entertainment, Showcase Beat Le Mot og Hajusom, modsvar til imperativet om at teater skal være til defineret nytte for samfundet. I REALLY USEFUL THEATER sættes kunstnerisk frihed op imod samfundsmæssig nytte. Nytte-imperativet har med penge at gøre: teater er en dyr kunstform og kan ikke reproducere og sælges sådan som billedkunsten; altså må denne udgift på de offentlige budgetter yde en anden rentabel merværdi i samfundet: Som minimum må den oplyse og danne publikum. Deuffhard plæderer for kunstneres subjektive og specifikke behov for at være politiske, frem for støttegiveres formålsbestemmelser. Kampnagel er måske – set udefra – Tysklands fyrtårn i dekolonial, kunstnerisk repræsentation og produktion, “men”, siger Deuffhard, “vi siger ikke, ‘kom og lav noget!’ til flygtninge. De kommer til os. Ikke fordi de er flygtninge, men fordi de laver godt kunstnerisk arbejde”.

Måske vi skulle have kaldt nummeret her REALLY USEFUL RESEARCH. For første gang publicerer Peripeti et åbent nummer uden tematisk fokus. Det kan virke som en pose blandede bolsjer, men der er en politisk hensigt bag det ikke-fokuserede nummer. Et åbent nummer er en invitation til den brede forskning – en invitation der udgår, alt imens De Humanistiske Fakulteter oplever hårde nedskæringer på særligt den frie og unge forskning på ph.d.- og post doc-niveau, men også afskedigelse af kompetente seniorforskere. Det er en invitation, der kalder på forskningens uforbundne vildveje og udsyn inde fra universitetet og fra den kunstneriske forskning. Det er en invitation formuleret stik imod samtidspolitikens interesser i og interpellation af universitetet som målrettet vidensproducent: Vi bliver opfordret til at netværke mere, tale mindre akademisk og skabe impact udadtil.

Peripeti svarer på imperativet om målretning og af-akademisering med et åbent nummer, der er en invitation til den frie forskning: En invitation til artikler, der er skrevet ikke som svar på et specifikt tema, men som afkast af den aktuelle forsknings kontingente spredning. Et åbent call afkræver ikke en samtidsrelevans af sine skribenter, afkræver ikke en retfærdiggørelse af et temas berettigelse i forskningen eller i en fashionabel retning indenfor teater- og performancestudier.

Resultatet er blevet et nummer, som både indeholder indsendte og kuraterede artikler, og som gerne skulle indfange et fragment af den mangfoldighed af videnskabelige og kunstneriske positioner og tendenser, der lige nu tegner vores felt. Nummeret spænder således over både teoriudviklende, historiografiske, praksisbaserede og værkanalytiske forskningsbidrag, ligesom vores essay-sektion tematiserer så forskellige emner som scenekunstuddannelse, koreografi, dramatik, queer performance, Shakespeare-året, escape rooms, deltagerinvolvering og festuger. Nogle af redaktionens interesser kan aflæses i deres signaturer, der er at finde under dette nummers

interview og to boganmeldelser.

Den fagfællebedømte sektion indledes af lektor ved Dramaturgi, Aarhus Universitet, Janek Szatkowski med et manifest for en såkaldt "wide range" dramaturgisk teori. Szatkowski argumenter for mulighederne i at formulere en *videnskabelig* dramaturgisk teori, der – til forskel for mere smalle og praksisnære dramaturgiske refleksionsteorier – gør det muligt at beskrive, hvordan samfundet historisk og aktuelt frembyder og forhandler værdier gennem udviklingen og uddifferentieringen af meget komplekse dramaturgiske kommunikationsstrategier i mange forskellige medier.

Herefter følger en af nummerets to Shakespeare-artikler, som udgør vores lille markering af 400-året for Shakespeares død. Postdoc på Teater- og dansvetenskap ved Stockholm Universitet, Magnus Tessing Schneider argumenterer i *Hamlets spejl* for at læse den berømte *Mousetrap*-scene i *Hamlet* som en generel refleksion over politisk allegori i teatret, inspireret af The Lord Chamberlain's Men's notoriske fremførelse af Richard II dagen inden jarlen af Essex' mislykkede opstand mod dronning Elisabeths regering i 1601. Ved at abonnere på et tidligt moderne allegoribegreb, der betoner ambivalens og publikums medskabende rolle, frem for et semiotisk allegoribegreb, der ville reducere publikums rolle til ren og skær afkodning, beskriver Schneider hvordan såvel magthavernes som oprørernes fortolkning af henholdsvis *Richard II* og *Mousetrap*-scenen kan siges at være rigtige – og i forlængelse heraf pointerer han, at Shakespeares tragedier i kraft af deres ambivalens og flertydighed er politiske uden at være propagandistiske. En refleksion, man også finder i nummerets anden Shakespeare-artikel i essay-sektionen.

I den næste artikel springer vi til en helt anden forskningspraksis, nemlig dramapædagog og cand. mag. Henriette Stensens praksisbaserede analyse af et devising-projekt, hvor hun sammen med kollegaen Ole Hval har udviklet en deltagerinvolverende forestilling for børn under tre år. Igennem sin praksis og med afsæt i feedback-teorier af Erika Fischer-Lichte og Siemke Böhnisch, udvikler Steensen en metode for *udvikling af teatersprog gennem indtoning*, som i artiklen beskrives og reflekteres som koblingen mellem *lange og korte feedbacksløjfer*. På den måde præsenterer artiklen både et praktisk og teoretisk bidrag til udviklingen af scenekunst for de helt små børn.

Herefter følger nummerets fagfællebedømte værk-artikel om performancegruppen Sisters Hope (ledet af Gry Worre Hallberg). Inden for rammerne af værkkonceptet. *Sisters Academy – The Boarding School* total-transformerer gruppen hverdagslige og kunstinstitutioner til immersive performanceinstallationer, og i artiklen fokuserer cand. mag. i litteraturvidenskab Marie Louise Werner på de to Malmö-baserede manifestationer *The Boarding School* på henholdsvis scenekunststedet Inkonst og *The Takeover* på gymnasiet Nova Academy i Simrishamn. Werner interesserer sig særligt for det samfundskritiske potentiale i Sisters Hopes værk og ved at sammenholde gruppens idé-fundament med kritiske analyser af de ovenfor nævnte performance-installationer advarer hun mod faren for, at de manifestationer, der udspiller sig inden for kunstinstitutionen fratages deres kritiske brod, mens hun omvendt argumenterer for, at de manifestationer, der udspiller sig på hverdagslige institutioner, som fx uddannelsessteder, har større chance for at skabe friktion og reel udveksling mellem en æstetisk og ikke-æstetisk erkendelsesform.

Interview-sektionen byder på et interview med rektor for Den Danske Scenekunstscole Mads Thygesen, foretaget af Solveig Gade og Cecilie Ullerup Schmidt. I interviewet forklarer Thygesen, hvordan skiftet fra en professions-til en kompetenceorienteret uddannelse samt udvidelsen af scenekunstsbebegret sammen med ønsket om at geare de studerende bedst muligt til fremtidens

arbejdsmarked har været drivende i hans arbejde med at implementere Bologna-processens standarder på Den Danske Scenekunstscole med alt, hvad det implicerer i forhold til at omlægge skolens uddannelser fra fireårige forløb til bachelor- og kandidatuddannelser. Interviewet kan med fordel læses i forlængelse af diskussionerne og interviewene i Peripeti nr. 23.

I *Porttettet* går Franziska Bork Petersen og Maren Butte ombord i Mette Ingvartsens koreografiske værk. Mette Ingvartsens fik for nyligt tildelt Statens Kunstfonds arbejdslegat på 250.000 kr. Hvis Peripetis læsere ikke allerede kender Ingvartsens interntaionalt anerkendte arbejde, så må det være på høje tid!

I essay-sektionens første artikel griber ph.d. og lekturer på Guildford School of Acting, University of Surrey, Anne Sophie Refskou, i anledning af 400-året for Shakespeares død fat i den politiske og historiske kontekst for iscenesættelser af Shakespeare med fokus på Kronborg slot, der i 2016 kunne fejre 200 års jubilæum for opsætninger af Hamlet. På baggrund af en række historiske eksempler peger hun i artiklen, ”Times out of Joint: A Glance at *Hamlet* in Elsinore 1816-2016”, på Shakespeares fortsatte aktualitet ift. at skabe forbindelse på tværs af kulturer i en tid, hvor mange ser med bekymring og mismod på de politiske udviklingstendenser på begge sider af Atlanten.

Lukas Reimann, BA i teatervidenskab og kønsstudier, analyserer performancen Re-enacting the Transnational Adoptee med henblik på at identificere værkets politiske potentiale. Reimann trækker bl.a. på Erika Fischer-Lichte, Hans-Theis Lehmanns og Sara Ahmed for at beskrive måden, hvorpå værket arbejder med racialisering af kroppen.

I ”Scene og sal som en stor, drømmende organisme” forsøger dramatikere og dimittend fra Dramatikeruddannelsen Amalie Olesen under overskifterne ”de store fortællinger”, ”teater, der ikke forsøger at efterligne virkeligheden” og ”teater, der tager tilskuerens og scenerummets underbevidsthed seriøst” at nærme sig det teater (og den nyskrevne dramatik!), der ifølge hende kommer til at overleve i fremtiden.

Også essay-sektionen præsenterer et kunstnerisk forskningsprojekt: instruktør og leder af forsøgsstationen og det Olske Orkester, Lotte Faarup, reflekterer i ”Jeg er det rum, hvor jeg befinder mig” over forholdet mellem publikums krop og værkets rum, og deler sine flerårige erfaringer med deltagerinvolvering over en række eksperimenter og forestillinger med særlig vægt på forestillingen (nattevandringen) *Escape* fra foråret 2016.

Endre Sannes Hadland indfører os i den hidtil ganske underbelyste *Escape rooms*-trend i sit speciale-essay. *Escape rooms* er en fællesbetegnelse for en interaktiv ’real life gaming’-trend, som har haft en stadig stigende popularitet og opslutning rundt omkring i verden siden 2007, og med udgangspunkt i norske cases diskuterer Hadland dramaturgiske aspekter og fremtidige muligheder for dette fænomen.

I artiklen ”Kanten af Kunsten ude på kanten – rapporten i et sammendrag” leverer Ida Krøgholt og Annelis Kuhlman, som titlen angiver, en opsummering af den rapport om festugestafetten *Kunsten ude på kanten*, som Peripeti udgav som særnummer i 2016.

Endelig præsenterer vi anmeldelser af forestillingerne *The Living Dead* (Sort/Hvid), *Højskolesangbogen*

(Det Kongelige Teater) og *Træet* (Odin Teatret). Cecilie Ullerup Schmidt anmelder Bojana Kunsts *Artist at work* (2015) og Thomas Rosendal Nielsen anmelder Geoff Proehls *Toward a Dramaturgical Sensibility* (2008).